

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 634 /2014-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. októbra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti RINGIER AXEL SPRINGER Slovakia, a. s., Prievozská ulica 14, Bratislava, zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Havládom, Rudnayovo námestie 1, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11 Co 253/2013 z 27. januára 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti RINGIER AXEL SPRINGER Slovakia, a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. apríla 2014 doručená sťažnosť spoločnosti RINGIER AXEL SPRINGER Slovakia, a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu

ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu (ďalej len „dodatkový protokol“) k dohovoru uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11 Co 253/2013 z 27. januára 2014 (ďalej aj „krajský súd“ a „uznesenie krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola v procesnom postavení žalovaného účastníkom konania o ochranu osobnosti na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“). Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 7 C 112/2001 z 12. júna 2003 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 8 Co 334/03 z 3. februára 2004 bola sťažovateľka zaviazaná ospravedlniť sa žalobcovi, zaplatiť mu 500 000 Sk ako náhradu nemajetkovej ujmy a trovy konania. Okresný súd uznesením sp. zn. 7 C 251/2011 z 5. decembra 2012 na návrh sťažovateľky povolil obnovu konania podľa § 228 ods. 1 písm. d) Občianskeho súdneho poriadku, teda z dôvodu, že Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) rozhodol alebo dospel vo svojom rozsudku k záveru, že rozhodnutím súdu alebo konaním, ktoré mu predchádzalo, boli porušené základné ľudské práva alebo slobody účastníka konania a závažné dôsledky tohto porušenia neboli odstránené priznaným primeraným finančným zadost'učinením. Vo veci samej následne okresný súd rozsudkom sp. zn. 7 C 112/2001 z 20. mája 2013 zmenil rozsudok okresného súdu sp. zn. 7 C 112/2001 z 12. júna 2003 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 8 Co 334/03 z 3. februára 2004 tak, že žalobu zamietol a rozhodnutie o trovách konania vyhradil na samostatné uznesenie do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

3. Uznesením okresného súdu sp. zn. 7 C 112/2001 z 11. septembra 2013 bol žalobca zaviazaný zaplatiť sťažovateľke náhradu trov konania vo výške 1 825,58 € za zaplatené súdne poplatky. Náhradu trov právneho zastúpenia sťažovateľke nepriznal, keďže si ich táto nevyčíslila v lehote do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku). Na odvolanie sťažovateľky o veci rozhodoval krajský súd, ktorý uznesením napadnutým touto sťažnosťou uznesenie okresného súdu potvrdil a zaviazal sťažovateľku nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v sume 83,06 €.

4. Sťažovateľka v úvode sťažnosti rozsiahlo cituje judikatúru ústavného súdu a EŠLP, odkazuje na dôvody svojho odvolania proti uzneseniu okresného súdu a na vlastné odôvodnenie sťažnosti uvádza:

„... uznesenie odvolacieho súdu je z vyššie uvedených dôvodov svojvoľné a arbitrárne, keď v zjavom rozpore s § 151 ods. 3 ostatná veta O.s.p. vychádza z povinnosti sťažovateľa vyčíslieť trovy konania v lehote 3 pracovných dní od vyhlásenia rozsudku súdu prvého súdu, hoci sťažovateľ takúto povinnosť nemal. To, že bol účastník konania (sťažovateľ) prítomný na vyhlásení rozsudku súdu prvého stupňa je úplne irelevantné vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že sa nemal možnosť oficiálne dozvedieť o okamihu, kedy rozhodnutie vo veci samej nadobudlo právoplatnosť. To, že účastník konania vie, kedy bolo rozhodnutie súdu prvého stupňa vyhlásené, ešte neznamená, že sa súčasne dozvedel aj o tom, kedy nadobudlo rozhodnutie vo veci samej právoplatnosť. Obsah danej odpovede súdu na námietku sťažovateľa nemá absolútne žiadnu logickú súvislosť s podstatou námietky.

Odvolací súd sa stotožnil s uznesením súdu prvého stupňa a teda zaťažil aj svoje rozhodnutie rovnakými vadami, akými trpí uznesenie súdu prvého stupňa a ktoré sú podrobne rozobraté v odvolaní, teda:

- rozhodnutie súdu o nepriznaní náhrady trov právneho zastúpenia je pre sťažovateľa prekvapivé a nepredvídateľné, čo je v rozpore s právom na súdnu ochranu a s princípom právnej istoty. Sťažovateľ totiž nemal sa daných okolností možnosť sa oficiálne dozvedieť, kedy konanie právoplatne skončilo;

- súd aplikoval zákon doslovne a formalisticky, v rozpore s jeho účelom, pričom odmietol poskytnúť materiálnu ochranu právu na súdnu ochranu. Hoci boli v danom prípade splnené podmienky, aby sa od doslovného výkladu odchyľil (účel zákona a požiadavka ústavne súladného výkladu), neurobil tak. Účelom § 151 ods. 3 O.s.p. je sankcionovať pasivitu účastníka konania, keď ani v lehote 3 pracovných dní trovy konania nevyčíslí. Účastník ale nemôže byť pasívny, ak účastník konania vôbec nevie, že mu začala plynúť lehota na vyčíslenie trov konania. Nie je preto dôvod aplikovať sankciu v prípade, ak účastník konania vôbec nevie, že mu začala plynúť lehota na vyčíslenie trov konania;

- *súdy nehľadali v aplikovaných právnych normách racionalitu a spravodlivý obsah. Súd je pritom povinný vykladať a používať zákon v súlade s Ústavou SR a zvoliť potom takú výkladovú alternatívu, ktorá je v súlade s ústavnými princípmi (princíp ústavne konformného výkladu právnych predpisov). Nemožno považovať za racionálne a spravodlivé, aby za situácie, kedy účastník konania nevie, či mu začala plynúť lehota na vyčíslenie trov konania, stratil právo na náhradu trov konania preto, pretože ich nevyčísľil v krátkej prekluzívnej lehote;*

- *hoci v právnom poriadku neexistujú závažnejšie práva, než tie, ktoré sa priznávajú v Ústave SR a povinnosťou štátnych orgánov je zabezpečiť dosiahnuteľnosť ich uplatnenia nositeľom ústavou priznaného práva, ani súd prvého stupňa a ani súd druhého stupňa tak neurobili;*

- *hoci každý má právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci, súdy tak nepostupovali,*

- *v konečnom dôsledku arbitrárnosť uznesenia odvolacieho súdu popiera legitímnu nádej sťažovateľa na zhmotnenie jeho majetkových očakávaní. “*

5. V petite sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vyslovil, že jej označené práva boli porušené uznesením krajského súdu, ktoré navrhuje zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. Požaduje taktiež priznanie náhrady trov konania.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 426/08).

9. Ústavný súd sa vychádzajúc z uvedeného pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zaoberal bližšie otázkou, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Predovšetkým ústavný súd pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

10. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07). Uvedené rovnako platí aj pre namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy totiž ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010).

11. Podstatná námietka sťažovateľky spočíva v tvrdenom zásahu krajského súdu do jej označených práv v dôsledku arbitrárneho výkladu relevantných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku upravujúcich rozhodovanie všeobecných súdov o náhrade trov konania. Ako totiž sťažovateľka správne uvádza, aj rozhodnutiami o trovách konania možno zasiahnuť do základných práv a slobôd.

12. Vychádzajúc z mantinelov možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov sa ústavný súd oboznámil s tou časťou odôvodnenia uznesenia krajského súdu, ktorá bola pre posúdenie dôvodnosti sťažnosti podstatná. Krajský súd v podstatnom na odôvodnenie napadnutého uznesenia uviedol:

„Napadnutým uznesením okresný súd uložil navrhovateľovi povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov konania vo výške 1.825,58 Eur za zaplatené súdne poplatky na účet právneho zástupcu odporcu... Zo spisového materiálu mal okresný súd preukázané, že náhradu trov konania odporca uplatnil, avšak tieto v lehote troch pracovných dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej nevyčísli. Okresný súd preto priznal odporcovi náhradu trov konania vyplývajúcich zo spisu s výnimkou trov právneho

zastúpenia, a to náhradu súdneho poplatku za odvolanie, ku ktorej povinnosti bol odporca zaviazaný uznesením č.k. 7C/112/2001-184 zo dňa 19.09.2003 a to vo výške 1.726,08 Eur, ako i náhradu súdneho poplatku za návrh na obnovu konania vo výške 99,50 Eur. Spolu tak priznal odporcovi náhradu trov konania vo výške 1.825,58 Eur...

Krajský súd, ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie bolo podané včas a proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, podľa § 212 ods. 1 O.s.p. preskúmal uznesenie okresného súdu v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní a po preskúmaní ho bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správne potvrdil...

Krajský súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p.. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd...

Vyčíslenie trov musí urobiť účastník bez toho, aby ho súd musel vyzvať na splnenie tejto povinnosti. Ak súd rozhodne, že o trovách rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, je účastník povinný vyčísliť trovy konania do troch pracovných dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Vyčíslenie trov musí urobiť účastník tiež bez toho, aby ho súd musel vyzvať na splnenie tejto povinnosti.

V danom prípade krajský súd poukazuje na to, že právny zástupca odporcu (M. B.) bol osobne prítomný na pojednávaní okresného súdu zo dňa 20.05.2013, kedy bol vyhlásený rozsudok (č. l. 242, 248) a teda bol dostatočne informovaný o povinnosti vyčísliť trovy konania najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia rozsudku. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že rozhodnutie okresného súdu vo veci samej nadobudlo právoplatnosť dňa 24.07.2013 (rozsudok bol doručený právnomu zástupcovi odporcu dňa 08.07.2013), pričom právny zástupca odporcu si vyčísliť trovy konania podaním zo dňa 09.10.2013 doručeným okresnému súdu dňa 14.10.2013 (rovnako nebola dodržaná zákonom stanovená 3-dňová lehota na vyčíslenie trov konania).

Argument, že účastník konania nemal možnosť oficiálne sa dozvedieť o tom, kedy sa konanie právoplatne skončilo, a teda kedy nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie vo veci samej, nepovažuje krajský súd vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti za dôvodný.“

13. Vo veci nie je sporné, že sťažovateľka si pred okresným súdom právo na náhradu trov konania uplatnila, spornou ostala otázka, či ich vyčíslenie uskutočnila v lehote stanovenej relevantnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. Z príloh pripojených k sťažnosti vyplýva, že rozsudok okresného súdu z 20. mája 2013 nadobudol právoplatnosť 24. júla 2013 v dôsledku márneho uplynutia lehoty na podanie odvolania (sťažovateľka bola v konaní úspešná, neúspešný žalobca odvolanie nepodal). Rozsudkom okresného súdu (vyhláseným po skoršom povolení obnovy konania) bola pritom žaloba žalobcu zamietnutá, a to aj z dôvodu, že ESLP na základe sťažnosti sťažovateľky vyslovil, že v pôvodnom konaní (rozsudok okresného súdu sp. zn. 7 C 112/2001 z 12. júna 2003 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 8 Co 334/03 z 3. februára 2004) došlo k porušeniu jej práva na slobodu prejavu (čl. 10 dohovoru). Sťažovateľka trovy konania vyčísliť až podaním z 9. októbra 2013, teda v ten istý deň, ako podala odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 11. septembra 2013, ktorým jej bola priznaná náhrada trov konania iba vo výške zodpovedajúcej zaplateným súdnym poplatkom.

14. Ústavný súd zhodne so sťažovateľkou konštatuje, že odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu je vnútorne čiastočne rozporné. Najskôr totiž krajský súd v zhode s úpravou obsiahnutou v § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku konštatuje, že ak súd vyhradí rozhodnutie o trovách konania na dobu do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, účastník je povinný trovy vyčísliť do troch pracovných dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Následne však krajský súd zmätočne uvádza, že sťažovateľka si nevyčísliť trovy konania v lehote do troch dní od vyhlásenia rozsudku napriek tomu, že jej právny zástupca bol pri vyhlásení rozsudku prítomný. Takýto záver napovedá postupu podľa § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Z odôvodnenia uznesenia okresného súdu, ktoré krajský súd ako vecne správne potvrdil, pritom vyplýva, že okresný súd sťažovateľke nepriznal náhradu trov konania zodpovedajúcich odmene a náhrade hotových

výdavkov advokáta sťažovateľky aplikujúc ustanovenie § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

15. Podľa § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia.

Podľa § 151 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ak účastník v lehote podľa odseku 1 trovy nevyčísli, súd mu prizná náhradu trov konania vyplývajúcich zo spisu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia s výnimkou trov právneho zastúpenia; ak takému účastníkovi okrem trov právneho zastúpenia iné trovy zo spisu nevyplývajú, súd mu náhradu trov konania neprizná a v takom prípade súd nie je viazaný rozhodnutím o prisúdení náhrady trov konania tomuto účastníkovi v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku v zložitých prípadoch, najmä z dôvodu väčšieho počtu účastníkov konania alebo väčšieho počtu nárokov uplatňovaných v konaní súd môže rozhodnúť, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej; ustanovenie § 166 sa nepoužije. Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia primerane s tým, že lehota troch pracovných dní plynie od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

16. Vychádzajúc z citovaných ustanovení je zrejmé, že sťažovateľke na vyčíslenie trov konania neplynula lehota troch pracovných dní od vyhlásenia rozsudku z 20. mája 2013, keďže týmto rozsudkom jej nebola prisúdená náhrada trov konania. Týmto rozsudkom bolo rozhodnuté iba vo veci samej (žaloba o ochranu osobnosti proti sťažovateľke bol zamietnutá) a rozhodnutie o trovách konania bolo vyhradené na čas po právoplatnosti rozsudku. Ustanovenie § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v časti týkajúcej sa lehoty na vyčíslenie trov konania, teda v právnej veci sťažovateľky, nebolo aplikovateľné a závery krajského súdu sú v tejto časti nesprávne.

17. Vo veci sťažovateľky však bolo plne aplikovateľné okresným súdom použité ustanovenie § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, v zmysle ktorého pri vyhradení si rozhodnutia o trovách konania na čas po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej plynie lehota troch pracovných dní na vyčíslenie trov konania od právoplatnosti rozhodnutia. Účinná zákonná úprava pritom nerozlišuje, v dôsledku akej skutočnosti nadobudol rozsudok súdu prvého stupňa právoplatnosť, pričom týchto skutočností môže byť viac, napr. (i) potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, (ii) márne uplynutie lehoty na podanie odvolania či (iii) späťvzatie podaného odvolania. Okrem situácie uvedenej v bode (i), kde účastník má doručený potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, a teda pri jeho predpokladanom súčasnom doručení ostatným účastníkom konania má explicitnú vedomosť o jeho právoplatnosti, v situáciách už uvedených napr. v bode (ii) a (iii) takúto vedomosť nemá. Platná právna úprava má však objektívny charakter a subjektívna ne/vedomosť účastníka konania o právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej nie je právne významná.

18. Je teda na vlastnej procesnej zodpovednosti účastníka konania (sťažovateľky), a to osobitne v prípadoch, že je zastúpený/-á advokátom, ktorého odmenu a náhradu hotových výdavkov si chce uplatniť v rámci požadovanej náhrady trov konania, aby tieto trovy vyčísliť v lehote ustanovenej Občianskym súdnym poriadkom. Takýto prístup zodpovedá aj klasickej právnej zásade „vigilantibus iuris“, teda bdelym patrí právo (alebo nech si každý stráži svoje práva), a to vrátane zachovania lehoty na vyčíslenie trov konania. Sťažovateľka mala vedomosť o svojom úspechu v konaní pred súdom prvého stupňa a žiadna prekážka jej nebránila vo vyčíslení trov konania kedykoľvek po jeho vyhlásení, avšak tak, aby vyčíslenie bolo uskutočnené najneskôr do troch pracovných dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Aj keď sa aplikácia § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku v okolnostiach právnej veci sťažovateľky môže javiť ako prísna (aj v dôsledku jej úspechu najskôr pred ESLP a neskôr pred okresným súdom), nemožno ju považovať ani za odporujúcu zmyslu a významu tohto zákonného ustanovenia a ani za ústavne neakceptovateľnú.

19. Nemožno totiž nevnímať ani tú skutočnosť, že ak by všeobecné súdy vyhovelí sťažovateľke a priznali jej náhradu trov konania aj v časti trov právneho zastúpenia, takýto

postup by mohol považovať za porušenie rovnakých práv žalobca (neúspešný účastník konania), keďže by ho súd zaviazal na náhradu týchto trov contra legem, keďže neboli vyčíslené v lehote ustanovenej zákonom. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd uzatvára, že aj keď odôvodnenie uznesenia krajského súdu je vnútorne čiastočne zmätočné, pretože nedostatočne rozlišuje medzi postupom podľa § 151 ods. 1 a podľa § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, dôvody uznesenia okresného súdu, ktoré krajský súd ako vecne správne potvrdil, sú ústavne akceptovateľné a nevyžadujúce korekciu zo strany ústavného súdu.

20. Ústavný súd takto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky nezistil, že by všeobecné súdy aplikovali príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku spôsobom, ktorý by bol popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s ich názormi nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05).

21. Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi posudzovaným uznesením krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia (najmä odkazom na dôvody uznesenia okresného súdu), ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08),

ústavný súd sťažnosť v tejto jej časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

22. Závery o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti sú v plnej miere použiteľné, aj pokiaľ sťažovateľka namietala porušenie svojho práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Ak totiž krajský súd aproboval záver okresného súdu o nepriznaní náhrady trov konania v časti trov právneho zastúpenia, a takéto rozhodnutie považoval ústavný súd za ústavne akceptovateľné, sťažovateľke jednoducho nevznikol majetkový nárok na náhradu trov právneho zastúpenia, ktorý by mohol byť týmito rozhodnutiami dotknutý. Sťažovateľka síce mohla mať legitímnu nádej na zhmotnenie jej majetkového očakávania vo vzťahu k náhrade trov právneho zastúpenia, v dôsledku jej pochybenia a nedodržania zákonnej lehoty na ich vyčíslenie sa však sama o „majetkovú nádej“ pripravila. V napadnutom uznesení takto ústavný súd nevzhladol ani možné porušenie práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

23. Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľky (návrh na zrušenie uznesenia krajského súdu, vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania), pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2014